

Beantwoording technische vragen

18R.00591

Datum : 24 september 2018

Portefeuillehouder : Wethouder Becht

Contactpersoon: S. Sneep

Fractie(s) : CDA, Progressief Woerden, Lijst van der Does, Sterk Woerden, D66, Inwonersbelangen, SP en Fractie Bakker

Onderwerp: Beantwoording technische vragen over "Toekomstbestendige Organisatie en Financiering Onderwijshuisvesting" HEVO-traject)

Geachte leden van de raad,

Uw vragen over bovengenoemd onderwerp beantwoord ik graag als volgt.

Ik baseer mij daarbij op de besluitenlijst van uw vergadering van 13 september 2018 en op de vragen die ik per e-mail ontvangen heb van de Fractie Bakker.

Voor een goed overzicht heb ik de antwoorden op een aantal vragen samengevoegd.

Als ik in mijn beantwoording onverhoopt vragen over het hoofd zie, wilt u mij dat dan ruim voor uw vergadering op 27 september 2018 laten weten? Dan kan ik alsnog voor uw vergadering voor beantwoording zorgdragen.

1. Vraag 1 (Progressief Woerden, Inwonersbelangen)

Het budgettaire effect of de impact van het voorstel op de lange termijn.

2. Vraag 2 (Progressief Woerden, D'66)

De verplichting tot het hanteren van de algemene toegankelijkheidseisen en klimaateisen in relatie tot het basis- en plusscenario;

3. Vraag 3 (Fractie Bakker)

Vaststellen reserve onderwijshuisvesting vanaf 2022. Waarom vanaf 2022? In de notitie financiële sturing is afgesproken om zo min mogelijk met reservepotjes te werken. Wat is nu de dringende reden om wel weer een extra potje te creëren? Hoe wordt de raad geïnformeerd over de omvang van die reserve en welke sturingsmogelijkheden heeft de raad voor de inzet van die reserve?

4. Vraag 4 (Fractie Bakker)

Onder punt 7) staat: "Het budget voor onderwijshuisvesting jaarlijks te indexeren conform de systematiek van de gemeentebegroting." Hoe staat de wethouder er tegenover als hiervan wordt gemaakt; "in beginsel jaarlijks te indexeren." We zijn namelijk m.b.t. de begroting sterk afhankelijk van de bijdrage uit het gemeentefonds en die kan variëren alsmede de fluctuatie in de bouwkosten. Het zal toch niet de wens van het college en de onderwijsbesturen zijn om bij stijgende bouwkosten per saldo met een bezuinigingsopgave geconfronteerd te worden?

5. Vraag 5 (Fractie Bakker)

Welke ruimte is er voor nieuwe onderwijsaanbieders om toe te treden tot de overeenkomst met de tien

schoolbesturen? Met andere woorden, is er ook nog plaats voor Nr. 11, 12 en 13? Wat gezien het gegeven dat de vaststellingsovereenkomst voor onbepaalde tijd wordt aangegaan misschien wel relevant is.

Antwoord vragen 1 t/m 5

2019 versus 2023

De vaststellingsovereenkomst en het Integraal Huisvestings Plan treden in werking met ingang van 1 januari 2019. Vanaf dat moment wordt er op de nieuwe manier samengewerkt en worden de onderwijshuisvestingsprojecten aangepakt op de manier die in IHP en overeenkomst is afgesproken.

De reserve wordt in 2022 gevormd en vanaf 2023 gevoed door

- de jaarlijkse indexering*
- de financiële bijdrage van de scholen*
- de jaarlijks vrijvallende kapitaalslasten;*
- de jaarlijkse verhoging van het onderwijshuisvestingsbudget met gemiddeld 1%*
- de geraamde lasten onderwijshuisvesting 2022 ad € 100.000 uit het coalitieprogramma, voor zover niet uitgegeven.*

De reserve is vanaf 2023 voldoende om de jaarlijks stijgende afschrijvingslasten te dekken.

Voor het instellen en opheffen van een reserve en voor het onttrekken aan en storten in een reserve is steeds een besluit van uw raad nodig. Deze besluiten vallen samen met het vaststellen van de begroting of leggen wij u voor via een separaat voorstel of een bestuurs-rapportage.

Genoemde jaarlijkse verhoging met 1% is gelijk aan het bedrag dat per jaar gemiddeld nodig over een periode van 40 jaar en is gebaseerd op de kosten van het basisscenario. Deze verhoging is niet alleen nodig om de jaarlijks toenemende afschrijvingslasten te dekken, maar ook om financieel in de pas te kunnen lopen met de wettelijke eisen die regelmatig worden aangescherpt en hogere investeringen zullen vergen.

De investeringen en afschrijvingslasten waarvoor tot en met 2022 dekking nodig is, zijn reeds in de (concept)meerjarenraming opgenomen (). Ook deze budgetten zijn gebaseerd op het basisscenario. Met de ons nu bekende nieuwe wettelijke eisen (BENG) is in deze budgetten rekening gehouden; een jaarlijkse verhoging van 1% van de tot en met 2022 geraamde budgetten is daarom niet nodig.*

() Het gaat om de projecten Scholencluster Kamerik, R. de Jagerschool, gymzaal Essenlaan (onderwijsgebruik) en gymzaal Coba Ritsmastraat (Kalsbeek College).*

Basisscenario versus plusscenario

Ieder te vernieuwen gebouw zal bij oplevering minimaal voldoen aan de dan geldende wettelijke eisen (basisscenario). Vooruitlopen op toekomstige ambities en wettelijke eisen is mogelijk op basis van het plusscenario

In ons voorstel zijn (alleen) de actuele wettelijke eisen doorgerekend (basisscenario), met dien verstande, dat wel rekening is gehouden met de wettelijke eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG), die vanaf 2020 gelden. In het proces rond de taskforce onderwijshuisvesting is dit nader toegelicht. Daarnaast wordt in het basisscenario gerekend met een op duurzaamheid gericht Woerdens kwaliteitsniveau, dat soms boven het wettelijke minimum uitstijgt.

Op basis van het coalitieakkoord kunnen gemeente en scholen aan de hand van een businesscase besluiten om te investeren in aanvullende, bovenwettelijke eisen (wensen), het zgn. plusscenario. Hierbij zouden onder meer het nog in het leven te roepen adviesorgaan "In Woerden doet iedereen mee" en onze ambities rond Klimaatneutraal 2030 de toetsingskaders kunnen zijn. Voor het plusscenario is aanvullend budget nodig, dat ten laste komt van het betreffende domein. Het budget dat voor het basisscenario beschikbaar is, biedt voor het plusscenario immers geen dekking.

Indexering

Naast de jaarlijkse stijging met 1% die vanaf 2023 nodig is, is het noodzakelijk om het beschikbare budget aan te passen aan de ontwikkelingen van het actuele prijsniveau. Hiervoor is het nodig om het onderwijshuisvestingsbudget vanaf 2019 jaarlijks te indexeren conform de systematiek van de gemeentebegroting (gebaseerd op de Consumenten Prijs Index). De index kan ook nihil of negatief zijn.

Prijsontwikkelingen in de bouw

Een en ander laat onverlet dat de prijsontwikkelingen in de bouw momenteel sneller stijgen dan de meeste andere prijzen. De jaarlijkse indexering zal hierdoor in sommige gevallen ontoereikend zijn. Zo viel de aanbesteding voor het Scholencluster Harmelen enkele jaren geleden 20% lager uit dan verwacht, terwijl de aanbesteding voor het Scholencluster Kamerik recent 30% hoger uit viel dan verwacht. Niettemin zal de te vormen reserve het plafond zijn, waarbinnen de financiële afwegingen rond het basisscenario moeten plaatsvinden. Als zich hierbij knelpunten voordoen, zullen college en scholen op grond van de vaststellingsovereenkomst in overleg met elkaar een oplossingsrichting moeten voorstellen.

Binnen de zekerheden die de nieuwe afspraken per 1 januari 2019 gemeente en scholen bieden, blijven de prijsontwikkelingen in de bouw een onzekere factor, waarvoor alleen maatwerkoplossingen mogelijk zijn.

Nieuwe scholen

Evenmin kan geanticipeerd worden op nieuw te stichten scholen; ook hier zijn maatwerkoplossingen noodzakelijk. Ieder nieuw schoolbestuur zal worden uitgenodigd de vaststellingsovereenkomst te tekenen.

Zekerheid versus budgetrecht

De vaststellingsovereenkomst biedt zekerheid voor de scholen en een rustig begrotingsbeeld voor de gemeente. De financiële afspraken zijn voor zowel scholen als gemeente bindend, tenzij partijen naar aanleiding van een evaluatie na uiterlijk 5 jaar (2023) anders besluiten of zich een situatie voordoet zoals bedoeld in de ontsnappingsclausule. Een deel van het budgetrecht van uw raad ligt met de afspraken voor de lange termijn vast; dit heeft invloed op uw (financiële) sturingsmogelijkheden.

6. Vraag 6 (SP)

De omvang van het begrip 'bijna energieneutraal'.

Antwoord vraag 6

BENG vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese richtlijn Energieprestatie Gebouwen. Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsgebouwen, geldt dat deze vanaf 2020 moet voldoen aan de eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG). De energieprestatie van de nieuwe BENG-schoolgebouwen moet straks voldoen aan 3 criteria:

BENG 1: Energiebehoefte (max 50 kWh/m².jr te behalen door een goede schilisolatie)

BENG 2: Primair fossiel energieverbruik (max 60 kWh.m².jr te behalen door juiste keuzes in verwarming, koeling, verlichting, ventilatie)

BENG 3: Aandeel hernieuwbare energie (50% hernieuwbare energie ten opzichte van totaal benodigde energie)

De BENG-criteria zijn in concept beschikbaar, maar moeten nog definitief in het Bouwbesluit geïmplementeerd worden. De Energieprestatie coëfficiënt (EPC) zoals die nu nog gehanteerd wordt komt daarmee te vervallen.

7. Vraag 7 (Inwonersbelangen, Lijst van der Does)

Het ontbreken van een hardheidsclausule.

8. Vraag 8 (Fractie Bakker)

Waarom een vaststellingsovereenkomst aangaan voor onbepaalde tijd en wordt er gebruik gemaakt van een ontsnappingsclausule? Waarom niet gewoon voor bepaalde tijd, bijvoorbeeld vier jaar, samenlopend met een raadsperiode? (tijdsbepaling amenderen, of evaluatiemoment?)

Antwoord vragen 7 en 8

In de concept-Vaststellingsovereenkomst is expliciet opgenomen dat partijen bij veranderende omstandigheden (bijvoorbeeld wetswijzigingen, overmacht en artikel 12-status op grond van de Financiële-verhoudingswet) met elkaar in gesprek gaan. De bepaling over de evaluatie biedt samen met de bepaling over de veranderende omstandigheden voldoende waarborgen om zo nodig in bijzondere situaties tot een wijziging van de afspraken van de Vaststellingsovereenkomst te komen.

Een hardheidsclausule is veelal opgenomen in een Verordening of in een beleidsregel. Het is verstandig om in de, binnen een jaar, te wijzigen Onderwijshuisvestingsverordening een hardheidsclausule op te

nemen. Een dergelijke clause geeft het college de bevoegdheid om te voorzien in de gevallen waarin het IHP en/of vaststellingsovereenkomst niet voorzien.

Voor een goede uitvoering van de gemeentelijke wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting is het noodzakelijk om een lange termijn visie vast te stellen voor de toekomstige financiering en organisatie van de onderwijshuisvesting op een vooraf afgesproken ambitieniveau.

In verband met deze lange termijn visie wordt in de Vaststellingsovereenkomst uitgegaan van een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Partijen hebben de mogelijkheid, zoals hierboven is aangegeven, tot wijziging van de afspraken van de inhoud van de Vaststellingsovereenkomst te komen. Daarnaast is vastgelegd dat partijen de overeenkomst kunnen opzeggen met inachtneming van een termijn van vier jaar.

Bijlagen:

Niet van toepassing.